

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: apteekide asutamispiirang rikub ettevõtjate põhiõigusi

Riigikohus: apteekide asutamispiirang rikub ettevõtjate põhiõigusi

22. Detsember 2014

Täna tunnistas Riigikohtu üldkogu ravimiseaduse sätteid (RavS §

116⁵ lõiked 1–6) põhiseadusega vastuolus olevaks ning kehtetuks.

Tänane otsus oli Riigikohtul juba teine kord arutada apteegi asutamispiirangu põhiseaduspärasuse küsimust ja sisuliselt oli tegemist jätkuvaidlusega.

Eelmisel korral, 9. detsembril 2013 tunnistas Riigikohtu üldkogu põhiseaduse vastaseks ja kehtetuks alates 2006. aastast kehtinud apteekide asutamispiirangud (RavS § 42¹ lõiked 1–3), mis rikkusid ettevõtlusvabadust ja võrdsuspõhiõigust.

Andmaks seadusandjale aega põhiseaduspärase regulatsiooni kehtestamiseks, lükkas üldkogu otsuse jõustumise kuue kuu võrra edasi, mistõttu kaotasid RavS § 42¹ lõiked 1–3 kehtivuse alles 8. juunil 2014. 9. juunil 2014 jõustus RavS § 116⁵, millega seadusandja kehtestas üheks aastaks uuesti apteekide asutamispiirangu suure nõudlusega piirkonnas.

Riigikohtu üldkogu jäi tänases otsuses endiselt seisukohale, et apteekide asutamispiirang kohtleb ettevõtjaid ebavõrdselt. Piirang takistab uute apteekide loomist ja annab eelise neile, kes asutasid apteegid enne asutamispiirangute kehtima hakkamist. Üldkogu märkis, et ravimiseaduse § 116⁵ lõigetest 1–6 tulenev ettevõtlusvabaduse ja võrdsuspõhiõiguse riive on väga intensiivne ja seadusandja on valinud eesmärgi saavutamiseks ebaproportsionaalse vahendi.

„Apteegituru regulatsioon on seadusandja ülesanne. Antud olukorras, kus apteegiturg toimib konkurentsimudeli järgi, ei saa lubada ettevõtjate ebavõrdset kohtlemist. Apteegiteenuse kättesaadavuse tagamiseks maal on seadusandjal võimalik kasutada abinõusid, mis oleksid tõhusamad, kuid riivaksid ettevõtlusvabadust ja võrdsuspõhiõigust vähem,“ selgitas Riigikohtu esimees Priit Pikamäe.

Riigikohus ei rahuldanud ka Riigikogu taotlust lükata otsuse jõustumine edasi, kuna seadusandjal ei ole olnud piisavalt aega uue regulatsiooni väljatöötamiseks. Kohus leidis, et Riigikogul oli uue regulatsiooni väljatöötamiseks aega ligi kaks aastat. Õigusriigi põhimõttega on vastuolus see, kui seadusandja saaks jätta põhiseaduse vastase regulatsiooni kehtima sel moel, et kehtestab formaalselt uue, kuid oma mõjult varem kehtinuga võrreldes suuresti samasisulise regulatsiooni, mille Riigikohus on juba põhiseaduse vastaseks tunnistanud. Eeltoodud põhjusel jõustub tänane otsus kuulutamisest.

Otsuse jõustumisest alates ei ole apteekide asutamine asukohast või teiste apteekide olemasolust lähtuvalt piiratud. See tähendab, et apteegi asutamiseks tuleb esitada Ravimiametile sellekohane taotlus. Riigikohus lisas, et kuna apteekide tegevusloa väljastamine võtab praktikas aega, on seadusandjal võimalik kiiresti kehtestada põhiseaduspärase regulatsioon ja juba esitatud taotluste alusel antakse tegevusload välja muudetud seaduse järgi.

OTSUS 3-4-1-30-14 [1]

Merje Talvik
Kommunikatsiooniosakonna juhataja
Riigikohus
Tel. 7309042; 5333 9846

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-apteekide-asutamispiirang-rikub-ettevotjate-pohioigusi#comment-0>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/?id=11&tekst=222576687>